

**Tämä on alkuperäisen artikkelin
rinnakkaistallenne.**

**This is an electronic reprint of
the original article.**

Työnhakijan osaaminen näkyväksi

Paula Oja, Koulutuspäällikkö

Työnhakijoille oman osaamisen tunnistaminen on tärkeää. Oma osaaminen pitäisi osata brändätä ja osata myydä osaamistaan työnantajille. Työnhakijalla työhakemus ja CV eli ansioluettelo ovat työnhakuasiakirjoja, joilla oma osaaminen tuodaan esiin ja näkyväksi. Ne ovat myyntikirjeitä, joiden tavoitteena on erottua joukosta ja päästä haastatteluun. Haastattelussa taas pitäisi osata suullisesti kertoa osaamisistaan ja vahvuuksistaan juuri kyseiseen työhön. Työnhakijan pitäisi siis osata tunnistaa oma osaaminen, mutta lisäksi osata myös sanoittaa se näkyväksi, jotta siitä voi kertoa työnantajille.

Työskentelen Centria-ammattikorkeakoulussa Centria tutkimus ja kehityksen koulutuspäällikkönä, ja toimin My Way 2 -hankkeessa valmentajana työhakuun, urasuunnitteluun ja uraohjaukseen liittyen. Annan ohjausta esimerkiksi hyvän CV:n tekemiseen. Korostan sitä, että ansioluettelo ei ole vain lista koulutuksista ja työkokemuksista, vaan siihen pitäisi osata avata omaa osaamistaan. Työhakemuksen ja CV:n tekeminen lähtee aina liikkeelle oman osaamisen ja vahvuuksien kartoittamisesta. Osaaminen on tietoja ja taitoja, asioiden hallitsemista, mutta myös vahvuuksia ja persoonallisia ominaisuuksia. Myös yleiset työelämätaidot ovat osa omaa osaamista. My Way 2 -hankkeessa tuemme työnhakijoita ja työnhaun nivelvaiheessa olevia, ja toteutamme erilaisia työnhakuun liittyviä ryhmävalmennuksia ja henkilökohtaista valmennusta muun muassa oman osaamisen tunnistamiseen ja näkyväksi tekemiseen.

Uraohjaukseen tulevat sanovat usein, että eivät tiedä, mitä osaavat, tai on haasteita sanoittaa omaa osaamistaan. Oma osaamista ei ole aina helppo tunnistaa. Meille vaatimattomille suomalaisille ei ole myöskään aina helppoa korostaa omaa osaamistaan. Osaan minä jotenkuten englantia -toteamus voi pitää sisällään työelämässä tarvittavan riittävän kielitaidon, mutta omaa osaamistaan ei osata korostaa tai ei tiedosteta omaa osaamistasoa suhteessa muihin tai työelämän vaatimuksiin.

Miten sitten tunnistan oman osaamiseni ja teen sen näkyväksi? Ammatillista osaamista voidaan miettiä tutkintojen tai työkokemuksen kautta, mutta entä sitten, jos ei ole paljoa työkokemusta tai opiskelusta on aikaa? Silloin pitää muistaa, että osaamista tulee paljon muustakin kuin tutkinnoista tai työstä. Osaaminen ja työkokemus ovat kaksi eri asiaa. Mieti, missä olet ollut mukana ja mitä osaamista olet saanut esimerkiksi harrastuksista, työharjoittelusta, kansalaisopiston kurssilta tai vaikkapa vapaaehtoistyöstä. CV:ssä voi silloin painottaa valmiuksia haettavaan työhön, ja ansioluettelo voikin olla perinteisen CV:n sijasta esimerkiksi osaamisperustainen. Siinä osaamista kuvaavien otsikoiden alle eritellään omia taitoja ja kokemuksia, ja kerrotaan, miten taidot ovat karttuneet. Lukija vakuutetaan osaamisella, ei työvuosilla. Osaamis pohjainen CV voi olla myös portfolio, joka sisältää työnäytteitä. Se soveltuu hyvin esimerkiksi visuaalisille aloille.

Sisäinen CV on yksi keino ja hyvä työkalu oman osaamisen tunnistamiseen ja näkyväksi tekemiseen. Se on tarkoitettu vain omaan käyttöön, eikä sitä ei ole tarkoitus lähettää sellaisenaan eteenpäin. Se on työkalu, jolla itselle tiedostetaan ja avataan omaa osaamista näkyväksi. Sisäisestä CV:stä on sitten helppo poimia kuhunkin työpaikkaan painotettava osaaminen työnhaussa lähetettävään työhakemukseen ja ansioluetteluun.

Sisäinen CV voi olla sähköisessä muodossa tai vaikka iso paperi, johon kirjaat osaamisia eri väreillä. Siihen avataan itselle mm. omaa koulutusta, työkokemusta, harrastuksia ja persoonallisuutta, ja puretaan niiden kautta pieniin palasiin omaa osaamista. Hahmottele esimerkiksi ajatuskartta, johon kirjaat näkyväksi osaamistasi pala kerrallaan. Mistä olet osaamista saanut ja mitä osaamista on tullut mistäkin elämäsi aikana? Muista, että osaaminen, tiedot ja taidot ovat tulleet monesta eri paikasta. Ammatillisesta osaamisesta eli koulutuksesta ja työkokemuksesta, mutta myös muualta kuten harrastuksista ja vapaa-ajalta, perhe-elämästä, omista ominaisuuksistasi ja persoonallisuudestasi.

Sisäisessä CV:ssä voi olla pääotsikkoina esimerkiksi koulutus, työkokemus, työelämätaidot, harrastukset ja persoonallisuus. Tarkastele niitä sitten kohta kerrallaan. Mieti ensin koulutustasi ja kirjaa näkyväksi, mitä tutkintoja olet suorittanut. Avaa sitten koulutus kerrallaan, mitä opit, mitä osaamista sinulla on koulutuksen kautta? Se voi olla esimerkiksi markkinointi- ja myyntiosaamista, teknisiä taitoja, ohjelmisto-osaamista, kielitaitoa tai esiintymistaitoja. Jos koulutuksesta on kauan, mieti, mikä osaaminen on vielä relevanttia tämän päivän työelämään. Huomioi tutkintojen lisäksi myös lyhyemmät kurssit ja muu täydennyskoulutus ja korttikoulutukset.

Kirjaa seuraavaksi työkokemuksesi ja avaa niitä työpaikka ja -tehtävä kerrallaan. Mitä työssä teit? Voit kuvata tekemisiä verbeillä: järjestin, suunnittelin, rakensin, kehitin, markkinoin jne. Adjektiiveilla voit kuvata millainen olit työssä. Esimerkiksi tarkka, järjestämällinen, tunnollinen, ystävällinen, rauhallinen. Näistä voit sitten poimia työnantajalle lähetettävään ansioluetteloon juuri siihen työhön tärkeitä asioita, kun kuvaat työkokemustasi ja itseäsi työntekijänä. Kirjaa myös esiin, mitä osaamista sinulta työssä vaadittiin. Mitä uutta osaamista sait? Keksi osaamistasi kuvaavia avainsanoja ja kiteytä osaaminen ydinosaamisiin, joita voi olla vaikkapa suunnitteluosaaminen, viestintätaidot, markkinointi- ja myyntitaidot tai asiakaspalveluosaaminen. Jos työssä on tehnyt nettisivujen päivittämistä, kirjoittanut artikkeleja ja tekstejä, tehnyt facebook-markkinointia ja ottanut valokuvia, ydinosaamisena voi olla viestintätaidot ja markkinointitaidot. Jos on työskennellyt erilaisissa projekteissa, voi olla hyvät projektityötaidot. Asiakastyössä on kehittynyt asiakaspalvelutaitoja ja myyntitehtävissä myyntiosaamista.

Mieti seuraavaksi harrastuksiasi ja kirjaa esiin, mitä harrastat. Mieti sitten, mitä osaamista harrastukset ovat sinulle tuoneet. Kieltenopiskelu kansalaisopistossa on ehkä lisännyt kielitaitoa, joukkuelajit sosiaalisia taitoja ja tiimityötaitoja, urheilu fyysisiä taitoja, keskittymiskykyä ja tavoitteellisuutta, käsityöt kädentaitoja ja tarkkuutta tai teatteriharrastus esiintymistaitoja.

Mieti myös omaa persoonallisuuttasi. Millainen olet? Millaisia luonteenpiirteitä ja käyttäytymistapoja ja arvoja sinulla on, ja mitkä ovat vahvuuksiasi? Netistä löytyy avuksi erilaisia persoonallisuustestejä, joita voi hyödyntää tueksi kun tunnistaa ja sanoittaa omaa persoonallisuuttaan. Esimerkiksi Enneagrammi <https://www.namaste.fi/fi/enneagrammi>.

Kun mietit näin aihe kerrallaan osaamiasi, voit huomata yllättäviä ominaisuuksia tai osaamisia, joita et ole muistanut tai ajatellut vahvuutena. Omalle osaamiselle voi sokeutua, eikä huomaa, että se onkin jotain erityistä, jota ei kaikilla muilla ole. Esimerkiksi hyvät ongelmanratkaisutaidot voivat olla niin luonnollisessa

käytössä päivittäin, että ei huomaakaan, että se on työelämässä tarvittava vahvuus, jota ei kaikilla muilla olekaan. Sisäinen CV voi sisältää myös tietoa, mitä et halua jakaa muille. Sinne voi listata vaikka, millaisiin tehtäviin et halua.

Sisäisen CV:n avulla muotoutuu ymmärrys omasta osaamisesta ja vahvuuksista. Tästä tiedosta voi sitten tuotteistaa oman osaamisen ja poimia tarvittavat tiedot, joita painotetaan työnhaussa. Jokainen työhakemus ja ansioluettelo pitää kirjoittaa juuri haettavaan työhön, sillä eri työtehtävissä korostuu eri osaamisvaatimukset. Ei ole siis tarkoitus kertoa koko sisäistä CV:tä työnantajalle, vaan siitä poimitaan aina kuhunkin paikkaan painotettavaa ja tarvittavaa osaamista, kun päivitetään työnantajalle lähetettäviä hakemusasiakirjoja.

Sisäisen CV:n avulla jokainen voi itse hahmotella osaamistaan, mutta joskus tarvitaan myös ulkopuolista tukea osaamisen kartoittamiseen. My Way 2 -hankkeessa työnhakijat saavat tukea oman osaamisen pohtimiseen, sanoittamiseen ja esille tuomiseen sekä ryhmävalmennusten että henkilökohtaisten valmennusten ja ohjauksen kautta.

Muista myös, että kaikkea ei tarvitse osata! Oman osaamisen esille tuomisessa on tärkeintä olla rehellinen. Ei tulisi olla liian vaatimaton, mutta ei myöskään liioitella osaamista. Tuo esiin omat vahvuutesi, miksi juuri sinä olisit oikea henkilö haettavaan paikkaan. Sinulla ei tarvitse välttämättä olla juuri siihen työhön valmiista osaamista, vaan olet sopiva henkilö, jolla on kyseiseen työhön tarvittavia valmiuksia, oppimiskykyä ja ennen kaikkea hyvä asenne oppia uutta!

Paula Oja

Koulutuspäällikkö, koulutuspalvelut

Centria-ammattikorkeakoulu

etunimi.sukunimi@centria.fi